

V Bruseli 1. decembra 2021
(OR. en)

14587/21

**Medziinštitucionálny spis:
2021/0386(NLE)**

**FISC 224
ECOFIN 1191**

NÁVRH

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	30. novembra 2021
Komu:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2021) 736 final
Predmet:	Návrh VYKONÁVACIEHO ROZHODNUTIA RADY, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie 2009/1008/EÚ, ktorým sa Lotyšskej republike povoľuje predĺžiť uplatňovanie opatrenia odchyľujúceho sa od článku 193 smernice 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2021) 736 final.

Príloha: COM(2021) 736 final



EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 30. 11. 2021
COM(2021) 736 final

2021/0386 (NLE)

Návrh

VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE RADY,

**ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie 2009/1008/EÚ, ktorým sa Lotyšskej republike
povoľuje predĺžiť uplatňovanie opatrenia odchyľujúceho sa od článku 193 smernice
2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty**

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Podľa článku 395 ods. 1 smernice 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty¹ (ďalej len „smernica o DPH“) môže Rada jednomyselne na návrh Komisie opraviť ktorýkoľvek členský štát, aby uplatňoval osobitné opatrenia odchyľujúce sa od ustanovení uvedenej smernice s cieľom zjednodušiť výber DPH alebo zabrániť určitým formám daňových únikov alebo vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam.

Listom, ktorý Komisia zaevidovala 4. apríla 2021, Lotyšská republika (ďalej len „Lotyšsko“) požiadala o povolenie naďalej uplatňovať opatrenie odchyľujúce sa od článku 193 smernice o DPH, ktorým sa určuje osoba povinná platiť DPH. V tom istom liste Lotyšsko zaslalo správu o uplatňovaní uvedeného opatrenia.

Komisia o žiadosti predloženej Lotyšskom informovala v súlade s článkom 395 ods. 2 smernice o DPH ostatné členské štáty listom z 9. augusta 2021 a Španielsko listom z 10. augusta 2021. Listom z 10. augusta 2021 Komisia oznámila Lotyšsku, že má všetky informácie potrebné na posúdenie žiadosti.

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

V článku 193 smernice o DPH sa stanovuje všeobecné pravidlo, že DPH je obvykle povinná platiť zdaniteľná osoba dodávajúca tovar alebo poskytujúca služby.

Podľa článku 395 smernice o DPH môžu členské štáty uplatňovať opatrenia odchyľujúce sa od ustanovení smernice o DPH s cieľom zjednodušiť postup pri výbere DPH alebo zamedziť určitým formám daňových únikov alebo vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam, ak ich na to Rada oprávnila.

Lotyšsko požiadalo, aby mohlo na transakcie s drevom naďalej uplatňovať mechanizmus prenesenia daňovej povinnosti, a tak určiť, že DPH je povinná platiť osoba, ktorej sa dodá tovar alebo poskytnú služby.

Odchyľujúce sa opatrenie bolo Lotyšsku pôvodne povolené rozhodnutím Rady 2006/42/ES² na obdobie do 31. decembra 2009 a vykonávacím rozhodnutím Rady 2009/1008/EÚ³ na obdobie do 31. decembra 2012. Oprávnenie na uplatňovanie výnimky bolo následne predĺžené vykonávacím rozhodnutím Rady 2013/55/EÚ⁴ na obdobie do 31. decembra 2015, vykonávacím rozhodnutím Rady (EÚ) 2015/2396⁵ na obdobie do 31. decembra 2018 a vykonávacím rozhodnutím Rady (EÚ) 2018/2006⁶ na obdobie do 31. decembra 2021.

¹ Ú. v. EÚ L 347, 11.12.2006, s. 1.

² Ú. v. EÚ L 25, 28.1.2006, s. 31.

³ Ú. v. EÚ L 347, 24.12.2009, s. 30.

⁴ Ú. v. EÚ L 22, 25.1.2013, s. 16.

⁵ Ú. v. EÚ L 332, 18.12.2015, s. 142.

⁶ Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2018/2006 z 11. decembra 2018, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie 2009/1008/EÚ, ktorým sa Lotyšskej republike povoľuje predĺžiť uplatňovanie opatrenia odchyľujúceho sa od článku 193 smernice 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 322, 18.12.2018, s. 20 – 21).

Podľa Lotyšska je na trhu s drevom, ktorý patrí medzi jeho najdôležitejšie hospodárske odvetvia, osobitné riziko podvodov v oblasti DPH, pretože ho ovláda veľký počet malých miestnych subjektov a individuálnych dodávateľov a je veľmi zložitý sledovať pohyb materiálov a súvisiace transakcie. Podniky pôsobiace v tomto odvetví nemusia plniť povinnosti týkajúce sa vedenia záznamov, čo môže viesť k nepriznaným transakciám so súkromnými osobami v súvislosti s dodávkami dreva. Existuje teda značné riziko, že niektoré hospodárske subjekty by sa mohli plateniu DPH vyhnúť. Povaha trhu a zúčastnených podnikov viedli k podvodom v oblasti DPH, ktoré môžu lotyšské daňové orgány len ťažko kontrolovať. S cieľom bojovať proti takémuto zneužívaniu zaviedli pri transakciách s drevom mechanizmus prenesenia daňovej povinnosti, ktorý sa ukázal ako veľmi účinný a podstatne znížil počet podvodov v oblasti DPH v tomto odvetví.

Toto osobitné opatrenie navyše nemá negatívny vplyv na celkovú sumu príjmov z DPH vybraných na stupni konečnej spotreby, preto podľa Lotyšska negatívne neovplyvňuje vlastné zdroje Únie založené na DPH.

Výnimky sa spravidla povoľujú na obmedzené obdobie tak, aby sa dalo posúdiť, či je osobitné opatrenie primerané a účinné, a aby sa členským štátom poskytol čas, aby do uplynutia platnosti odchyľujúceho sa opatrenia na vnútroštátnej úrovni zaviedli iné tradičné opatrenia na monitorovanie pohybu materiálov, platby DPH a dodržiavania predpisov zdaniiteľnými osobami, ktoré by mali riešiť daný problém, čím by sa stalo predĺženie výnimky nepotrebným. Výnimka, ktorá umožňuje využitie mechanizmu prenesenia daňovej povinnosti, sa povoľuje iba výnimočne pre konkrétne oblasti, v ktorých sa vyskytujú podvody, a predstavuje krajné opatrenie.

Keďže právna ani faktická situácia sa nezmenila, navrhuje sa, aby sa odchyľujúce sa opatrenie predĺžilo, čo Lotyšsku umožní, aby ho naďalej uplatňovalo do 31. decembra 2024. Kým uplynie platnosť tejto výnimky, Lotyšsko by malo na vnútroštátnej úrovni zaviesť iné tradičné opatrenia s cieľom monitorovať pohyb materiálov, platbu DPH a dodržiavanie predpisov zdaniiteľnými osobami, ktorými by sa podporil boj proti podvodom v oblasti DPH v drevárskom odvetví a predchádzalo by sa týmto podvodom.

- **Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

Podobné výnimky v súvislosti s článkom 193 smernice o DPH boli udelené iným členským štátom, a to Portugalsku⁷, Rumunsku⁸ a Litve⁹.

Navrhované opatrenie je preto v súlade s existujúcimi ustanoveniami smernice o DPH.

⁷ Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2019/1592 z 24. septembra 2019, ktorým sa Portugalsku povoľuje zaviesť osobitné opatrenie odchyľujúce sa od článku 193 smernice 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 248, 27.9.2019, s. 67 – 68).

⁸ Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2019/1593 z 24. septembra 2019, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie 2013/676/EÚ, ktorým sa Rumunsku povoľuje naďalej uplatňovať osobitné opatrenie odchyľujúce sa od článku 193 smernice 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 248, 27.9.2019, s. 69 – 70).

⁹ Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2018/1920 zo 4. decembra 2018, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie 2010/99/EÚ, ktorým sa Litovskej republike povoľuje predĺžiť uplatňovanie opatrenia odchyľujúceho sa od článku 193 smernice 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 311, 7.12.2018, s. 34 – 35).

2. PRÁVNÝ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právny základ**

Článok 395 smernice o DPH.

- **Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)**

Vzhľadom na ustanovenie smernice o DPH, z ktorého návrh vychádza, sa zásada subsidiarity neuplatňuje.

- **Proporcionalita**

Rozhodnutie sa týka povolenia udeleného členskému štátu na základe jeho vlastnej žiadosti a nezakladá sa ním žiadna povinnosť.

Vzhľadom na obmedzený rozsah pôsobnosti výnimky je osobitné opatrenie úmerné sledovanému cieľu.

- **Výber nástroja**

Navrhovaný nástroj: vykonávacie rozhodnutie Rady.

Podľa článku 395 smernice o DPH je výnimka zo spoločných ustanovení o DPH možná iba na základe oprávnenia Rady konajúcej jednomyseľne na návrh Komisie. Vykonávacie rozhodnutie Rady je najvhodnejším nástrojom, keďže môže byť určené jednotlivému členskému štátu.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ *EX POST*, KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

Tento návrh vychádza zo žiadosti, ktorú predložilo Lotyšsko, a týka sa iba tohto členského štátu.

- **Posúdenie vplyvu**

Návrhom vykonávacieho rozhodnutia Rady sa Lotyšsku povoľuje, aby naďalej uplatňovalo mechanizmus prenesenia daňovej povinnosti na transakcie s drevom. Situácia, na ktorej sa pôvodná výnimka zakladala, naďalej pretrváva. Lotyšsko tvrdí, že hoci od zavedenia mechanizmu prenesenia daňovej povinnosti došlo na trhu s drevom k zníženiu počtu podvodov a daňových únikov súvisiacich s DPH, riziko naďalej pretrváva.

Toto opatrenie bolo už predtým povolené v Akte o pristúpení z roku 2003¹⁰, najmä v kapitole 7 bode 1 písm. b) prílohy VIII k nemu, a rozhodnutím 2006/42/ES¹¹ podľa v tom čase platnej šiestej smernice 77/388/EHS. Postupom času sa však podvody v drevárskom priemysle rozmohli tak, aby zahŕňali transakcie, ktoré nepodliehajú mechanizmu prenesenia daňovej povinnosti v oblasti DPH. Napríklad transakcie týkajúce sa vedľajších produktov z dreva. Rozsah uplatňovania mechanizmu prenesenia daňovej povinnosti v oblasti DPH sa preto ďalej

¹⁰ Ú. v. EÚ L 236, 23.9.2003, s. 33.

¹¹ Ú. v. EÚ L 25, 28.1.2006, s. 31.

rozšíril, aby sa obmedzili príležitosti na podvod. Okrem toho od 1. januára 2020 musí príjemca dreva za prijatý tovar a príjemca služieb za poskytnuté služby platiť bezhotovostnými platobnými prostriedkami. Tieto úpravy sa vykonali s cieľom štandardizovať platobné požiadavky vo všetkých prípadoch, v ktorých sa uplatňuje mechanizmus prenesenia daňovej povinnosti, aby sa zvýšila účinnosť opatrenia zameraného na boj proti podvodom v oblasti DPH.

Lotyšsko tvrdí, že predĺženie platnosti odchyľujúceho sa opatrenia je nevyhnutné na boj proti podvodom, ku ktorým dochádza v drevárskom odvetví. Na lotyšskom trhu s drevom dominujú malí a strední obchodníci a zdaniteľné osoby, ktorí nakupujú alebo predávajú drevo a poskytujú alebo prijímajú súvisiace služby. Mechanizmus prenesenia daňovej povinnosti v oblasti DPH sa uplatňuje na domáce transakcie s drevom a osobitné služby len vtedy, keď sú dodávateľ aj príjemca tovaru registrovaní na účely DPH v Lotyšsku. Podľa žiadosti je drevárske odvetvie obzvlášť náchylné na podvody v oblasti DPH, pretože je veľmi ťažké sledovať pohyb materiálov a súvisiace transakcie. Spočiatku sa mechanizmus prenesenia daňovej povinnosti v oblasti DPH uplatňoval len na dodávky dreva. Riziko podvodu v dôsledku vývoja trhu s drevom postupne rástlo, a preto sa od 1. apríla 2001 mechanizmus prenesenia daňovej povinnosti rozšíril na určité služby poskytované v rámci transakcií s drevom. Postupom času sa však podvody v drevárskom odvetví presunuli na iné súvisiace transakcie, ktoré nepodliehali mechanizmu prenesenia daňovej povinnosti v oblasti DPH, napríklad na transakcie súvisiace s vedľajšími produktmi z dreva. Rozsah uplatňovania mechanizmu prenesenia daňovej povinnosti v oblasti DPH sa preto rozšíril na ďalšie dodania resp. poskytnutia, čím sa obmedzili príležitosti na podvod.

Podľa odhadov uvedených v žiadosti a na základe údajov, ktoré Ústredný štatistický úrad poskytol za rok 2020, 69 % vyrobených produktov a súvisiacich služieb poskytnutých v odvetví lesného hospodárstva a ťažby dreva predstavuje medzispotreba v odvetví (NACE Rev. 2, kód 2). Vývoz predstavuje 18,9 %, zatiaľ čo na spotrebu domácností smeruje len 10,5 % objemu výroby. Pri výrobe dreva, drevených a korkových produktov s výnimkou nábytku (NACE Rev. 2, kód 16) je 59,9 % určených na vývoz. 37,4 % výrobkov sa používa na medzispotrebu v odvetví a na konečnú spotrebu domácností smeruje len 1,4 % výrobkov. Podľa informácií, ktoré poskytli odborníci v tomto odvetví, predstavujú transakcie s drevom, na ktoré sa vzťahuje mechanizmus prenesenia daňovej povinnosti v oblasti DPH, približne 2 miliardy EUR.

K 1. januáru 2021 bolo v drevárskom odvetví zaregistrovaných 5 389 zdaniteľných osôb (právnických osôb), z ktorých 3 418 osôb podliehalo DPH.

Predĺženie platnosti tohto opatrenia nebude mať negatívny vplyv na celkovú výšku príjmov z DPH vybraných na stupni konečnej spotreby, a preto nepriaznivo neovplyvní vlastné zdroje Únie plynúce z DPH.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Návrh nemá žiadny vplyv na rozpočet EÚ.

5. ĎALŠIE PRVKY

Návrh je časovo obmedzený.

Návrh

VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE RADY,

ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie 2009/1008/EÚ, ktorým sa Lotyšskej republike povoľuje predĺžiť uplatňovanie opatrenia odchyľujúceho sa od článku 193 smernice 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na smernicu Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty¹, a najmä na jej článok 395 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

- (1) Rozhodnutím Rady 2006/42/ES² sa Lotyšsku povolilo uplatňovať osobitné opatrenie odchyľujúce sa od článku 21 ods. 1 písm. a) smernice 77/388/EHS³ a na obdobie do 31. decembra 2009 určiť za osobu povinnú platiť daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) pri dodávkach dreva alebo poskytnutí súvisiacich služieb príjemcu. Vykonávacím rozhodnutím Rady 2009/1008/EÚ⁴ sa Lotyšsku odchyľne od článku 193 smernice 2006/112/ES povolilo, aby do 31. decembra 2012 za osobu povinnú platiť DPH v prípade transakcií s drevom naďalej považovalo príjemcu dreva alebo súvisiacich služieb (ďalej len „osobitné opatrenie“). Platnosť uvedeného povolenia sa má po viacerých následných predĺženiach skončiť 31. decembra 2021⁵.
- (2) Listom, ktorý Komisia zaevidovala 4. apríla 2021, Lotyšsko požiadalo o povolenie uplatňovať osobitné opatrenie aj naďalej. Spolu s listom Lotyšsko zaslalo správu o uplatňovaní uvedeného osobitného opatrenia.
- (3) Komisia o žiadosti predloženej Lotyšskom informovala v súlade s článkom 395 ods. 2 druhým pododsekom smernice 2006/112/ES ostatné členské štáty listom z 9. augusta

¹ Ú. v. EÚ L 347, 11.12.2006, s. 1.

² Rozhodnutie Rady 2006/42/ES z 24. januára 2006, ktorým sa Lotyšsku povoľuje predĺžiť uplatnenie opatrenia odchyľne od článku 21 šiestej smernice Rady 77/388/EHS o zosúladiení právnych predpisov členských štátov, týkajúcich sa daní z obratu (Ú. v. EÚ L 25, 28.1.2006, s. 31).

³ Šiesta smernica Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladiení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia (Ú. v. ES L 145, 13.6.1977, s. 1).

⁴ Vykonávacie rozhodnutie Rady 2009/1008/EÚ zo 7. decembra 2009, ktorým sa Lotyšskej republike povoľuje predĺžiť uplatňovanie opatrenia odchyľujúceho sa od článku 193 smernice 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, 24.12.2009, s. 30).

⁵ Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2018/2006 z 11. decembra 2018, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie 2009/1008/EÚ, ktorým sa Lotyšskej republike povoľuje predĺžiť uplatňovanie opatrenia odchyľujúceho sa od článku 193 smernice 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 322, 18.12.2018, s. 20).

2021 a Španielsko listom z 10. augusta 2021. Listom z 10. augusta 2021 Komisia oznámila Lotyšsku, že má všetky informácie potrebné na posúdenie žiadosti.

- (4) Podľa Lotyšska je na trhu s drevom, ktorý patrí medzi jeho najdôležitejšie hospodárske odvetvia, osobitné riziko podvodov v oblasti DPH, pretože ho ovláda veľký počet malých miestnych subjektov a individuálnych dodávateľov. Povaha trhu a zúčastnených podnikov viedli k podvodom v oblasti DPH, ktoré môžu lotyšské daňové orgány len ťažko kontrolovať. S cieľom bojovať proti takémuto zneužívaniu lotyšské daňové orgány zaviedli pri transakciách s drevom mechanizmus prenesenia daňovej povinnosti pri platbe DPH, ktorý sa podľa správy predloženej Lotyšskom ukázal veľmi účinný a výrazne obmedzil podvody na tomto trhu.
- (5) Výnimky sa spravidla udeľujú na obmedzené obdobie tak, aby sa dalo posúdiť, či je osobitné opatrenie primerané a účinné. Výnimky poskytujú členským štátom čas, aby do uplynutia platnosti odchyľujúceho sa opatrenia na vnútroštátnej úrovni zaviedli iné tradičné opatrenia na monitorovanie pohybu materiálov, platby DPH a dodržiavania predpisov zdaniiteľnými osobami, ktoré by mali riešiť daný problém, čím by sa stalo predĺženie výnimky nepotrebným. Výnimka, ktorá umožňuje využitie mechanizmu prenesenia daňovej povinnosti, sa povoľuje iba výnimočne pre konkrétne oblasti, v ktorých sa vyskytujú podvody, a predstavuje krajné riešenie. Lotyšsko by preto pred uplynutím predĺženej platnosti osobitného opatrenia podľa tohto vykonávacieho rozhodnutia malo zaviesť iné tradičné opatrenia na boj proti podvodom v oblasti DPH a predchádzanie týmto podvodom na trhu s drevom, aby ďalšie predĺženie osobitného opatrenia už nebolo potrebné.
- (6) Lotyšsku by sa preto malo povoliť uplatňovanie osobitného opatrenia iba do 31. decembra 2024.
- (7) Osobitné opatrenie nebude mať nepriaznivý vplyv na vlastné zdroje Únie pochádzajúce z DPH.
- (8) Vykonávacie rozhodnutie 2009/1008/EÚ by sa preto malo zodpovedajúcim spôsobom zmeniť,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Článok 2 vykonávacieho rozhodnutia 2009/1008/EÚ sa nahrádza takto:

„Článok 2

Toto rozhodnutie sa uplatňuje do 31. decembra 2024.“

Článok 2

Toto rozhodnutie je určené Lotyšskej republike.

V Bruseli

*Za Radu
predseda*